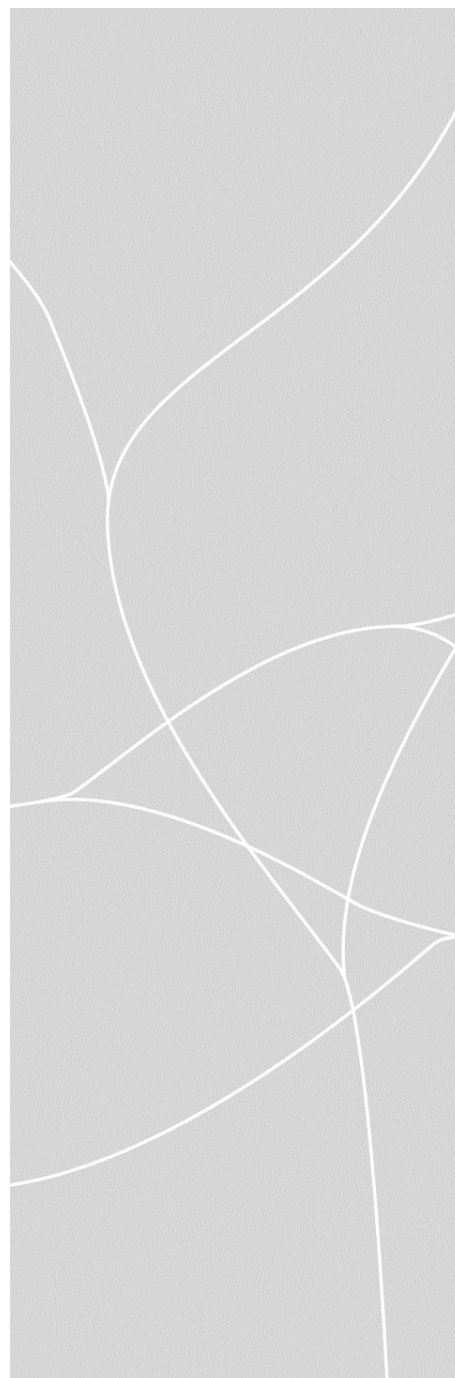

Program för den nationella minoriteten Samer

Malmö stad

Datum
2016-05-23

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Utgångspunkter.....	4
Arbetsformer	4
Samråd	4
Information	5
Övergripande mål	5
Inriktningar utifrån rådande lagstiftning.....	5
1. Den samiska minoriteten bör när det behövs på ett lämpligt sätt informeras om sina rättigheter enligt denna lag	5
2. Malmöborns medvetenhet om den samiska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas	5
3. Kommunanställdas medvetenhet om den samiska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas.....	5
5. Möjligheter för den samiska minoriteten att behålla och utveckla sin kultur i Sverige ska främjas	6
6. Utveckling och användning av samiska för samisktalande Malmöbor ska möjliggöras	6
7. Barns och unga möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas.....	6
Uppföljning.....	7

Inledning

Kommunfullmäktige i Malmö stad har under 2013 beslutat om *policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter* (STK- 2013-1182). I policyn finns en sammanställning av lagstiftning och styrdokument som arbetet med nationella minoriteter grundar sig på. I policyn framkommer också att det vid behov ska kompletteras med handlingsplaner för respektive minoritetsgrupp i dialog med representanter för de olika grupperna. Stadskontoret har valt att benämna dessa styrdokument för program istället för handlingsplan då detta är strategiska dokument för ett visst område och innehåller inriktningar och långsiktiga mål. Detta är programmet för den nationella minoriteten - Samer.

Programmet stämmer väl överens med kommunfullmäktigemål 4 som beskriver att ambitionen för Malmö är att vara en öppen, jämställd och inkluderande stad, fri från diskriminering, där alla ges lika rättigheter och möjligheter och där mångfalden är en tillgång.

Programmet är långsiktigt och av övergripande karaktär och beskriver inriktningar för Malmö stads fortsatta arbete med nationella minoriteter utifrån rådande lagstiftning. Programmet har tagits fram i samråd med föreningen *Samer i Syd*.

Bakgrund

Sveriges riksdag bekräftade år 1977 samerna som ett urfolk. Definition på urfolk enligt sametinget är:

"Ett urfolk härstammar från folkgrupper som bodde i landet eller i ett geografiskt område, som landet tillhör, vid tiden för erövring eller kolonisation eller fastställande av nuvarande statsgränser och vilka har behållit en del eller alla sina egna social, ekonomiska, kulturella och politiska institutioner".

En ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) trädde i kraft 2010. Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3). I språklagen (2009:600) anges de nationella minoritetsspråken som jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. I Regeringsformen 1 kapitel 2 § står även att samerna är ett eget folk i Sverige. "Samiska folkets och etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas." Lag (2010:1408).

Innehållet i lagstiftningen och Malmö stads ansvar tydliggörs mer i detta programs inriktningar som utgår från rådande lagstiftning.

Det minoritetsgrupperna har gemensamt är att de under lång tid befolkat Sverige, att de utgör grupper med uttalad språklig och kulturell tillhörighet och att de har en vilja att behålla sin identitet. Språkrådet, Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget genomförde en undersökning 2015 vars syfte var att följa befolkningens kunskap om och attityd till de nationella minoriteterna över tid. I undersökningen framkommer det att en stor del av befolkningen i Sverige inte känner till de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken varav det är av stor vikt att insatser från majoritetssamhället genomförs för att synliggöra nationella minoriteter och minoritetsspråken.¹

Antalet samer i Malmö kan inte anges i och med att registrering av etnisk tillhörighet inte är tillåten i Sverige. Däremot kan Sametinget i Sverige som både är ett folkvalt parlament och en förvaltningsmyndighet under regeringen genom sin röstlängd ge en uppskattning av antalet samer i Malmö. Det finns också en självidentifikationsprincip att beakta i denna uppskattning som innebär att varje individ själv avgör om hen tillhör en nationell minoritet.

Utgångspunkter

Utgångspunkterna är lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) och policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK – 2013-1182).

Arbetsformer

Malmö stad har ett ansvar att samråda, samordna och utveckla arbetet med nationella minoriteter i Malmö stad utifrån rådande lagstiftning. Vid framtagandet av programmet var Stadskontoret ansvarig.

Uppdraget innebär bland annat att genom samråd med minoritetsgrupperna identifiera behov av tjänster och service och att utifrån lagstiftningen informera minoritetsgruppen, personal i Malmö stad och övriga Malmöbor om de rättigheter och skyldigheter som lagen innebär.

Samråd

I lagstiftningen beskrivs att de nationella minoriteterna ska ges möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och att samråd med representanterna ska ske i den mån det är möjligt. Syftet med samrådet är att tillsammans med minoriteten finna utvecklingsmöjligheter och behov hos minoriteten i kommunen. Det finns ingen information i lagstiftningen om hur ett samråd ska gå till och därmed blir de lokala förutsättningarna den viktigaste utgångspunkten.

¹ Nationella minoriteter 2015 - allmänhetens kunskap om och attityd till de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken, Institutet för språk och folkminnen, Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

För Malmö stad kan samråd med samerna i Malmö först bli aktuellt då det finns en identifierad grupp på lokal nivå att nå och när det finns en efterfrågan från minoritetsgruppen, vilket det i nuläget inte finns. Kunskapen om minoritetssituationen för samer i Malmö stad är oklar, vilket påverkar möjligheten att på initiativ från minoritetsgruppen bygga upp en struktur kring arbetet. Som tidigare nämnts är Sametingets röstlängd ett sätt att få kontakt med samer i Malmö.

Information

En central del i lagen handlar om att sprida information till minoritetsgruppen, kommunanställda och övriga Malmöbor.

Övergripande mål

Målet med föreliggande program är att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning samt att tydliggöra Malmö stads inriktningar kring dessa frågor.

Inriktningar utifrån rådande lagstiftning

Inriktningarna är framtagna med utgångspunkt ifrån den rådande lagstiftningen gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk.

1. Den samiska minoriteten bör när det behövs på ett lämpligt sätt informeras om sina rättigheter enligt denna lag

I och med att registrering av etnisk bakgrund inte är tillåten i Sverige finns det i nuläget ingen befintlig grupp samer på lokal nivå att nå ut till och därmed blir ett sätt att nå ut för Malmö stad via hemsidan. På Malmö.se kan kort informationstext om lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk delges samt en länk till en folder som beskriver lagen i korthet finnas på det erkända minoritetsspråket samiska (nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska). En samarbetspartner i detta sammanhang kan vara sameradien.

2. Malmöbors medvetenhet om den samiska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas

Malmö stad ska verka för att synliggöra nationella minoriteter vid olika arrangemang där information kan spridas till allmänheten.

3. Kommunanställdas medvetenhet om den samiska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas

Malmö stad ska verka för att medarbetarnas kunskaper kring området ska höjas genom att utbildningar anordnas i lagstiftningen gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk. Utbildningarna sker i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm och när det finns möjlighet med representanter från respektive minoritet.

4. Tillgång till äldreomsorg på samiska ska vid efterfrågan möjliggöras

Minoritetens önskemål är i nuläget inte känd för Malmö stad, vilket är en förutsättning för att kunna identifiera behovet. Om behov skulle uppstå bör Malmö stad verka för att det finns äldreomsorg på samiska (nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska) om det finns att tillgå personal med den kompetensen.

5. Möjligheter för den samiska minoriteten att behålla och utveckla sin kultur i Sverige ska främjas

Malmö stad ska verka för att synliggöra nationella minoriteter i olika kulturella arrangemang och genom det nå ut till den berörda minoriteten, Malmöbor och kommunanställda

Malmö stads bibliotek bör ses som en naturlig plats för att synliggöra den samiska kulturen genom böcker, utställningar och författarbesök.

Malmö stad uppmärksammar samernas nationaldag 6 februari (flaggdag).

6. Utveckling och användning av samiska för samisktalande Malmöbor ska möjliggöras

Malmö stad ska verka för att ge Malmöbor rätt att använda samiska (nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska) i sina skriftliga och muntliga kontakter med Malmö stad. Vid efterfrågan ska Malmö stad verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i samiska.

En förutsättning för att ovanstående ska kunna genomföras är att Malmö stad har tillgång till personal som både är behörig att ta hand om den enskildes angelägenhet samt behärskar språket.

7. Barns och unga möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas

Minoritetsspråket är en del av kulturen och där har modersmålsundervisning i Malmö stads grundskolor stor betydelse varav information om rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk är av stor vikt.

Malmö stads förskolor och förskoleklasser ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål.

Malmö stads förskolor ska bidra till att barn som tillhör de nationella minoriteterna och barn får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet.

Malmö stad ska verka för att ge sin personal i förskola, förskoleklass och skola särskilda kunskapshöjande insatser om de nationella minoriteternas rättigheter, språk, kultur och historia.²

Uppföljning

Det fortlöpande arbetet följs upp genom årsredovisningen som utförs av ansvarig förvaltning i Malmö stad och via samråd med *Samer i Syd*.

² Nationella minoriteter- Minoritetspolitikens utveckling år 2015- barns rätt till sitt nationella språk inom förskola, förskoleklass och skola, Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget (2016)